

ADALET MESLEK ETİĞİ

ADALET MESLEKİ ETİĞİ → KAVRAMSAL TEMELLER → UNITE (1)

AHLAK →

AHLAKIN KONUSU: insanların bilinçli eylemleridir. Nesnel olaylar, durumlar, ahlaka uygun veya ahlaka aykırı olarak

nitelenemez. Aynı şekilde hayvanların hareketleri de ahlakla ilgili değildir.

ÖRN: uykusunda horlayan birisi ne kadar çok kişiyi rahatsız ederse etsin sırf horladığı için ahlaka aykırı davranmış olmaz. En

fazla horladığının ve başka insanları rahatsız ettiğini bildiği halde tedavi olmak için hiçbir çaba sarf etmemesi ahlaka aykırı olur.

AHLAK: uyulması gereken davranış kurallarıdır. İyiyeye yönelmiş eylemi gerektirir.

AHLAKSIZLIK: ahlak eylemlere yüklenirken ahlaksızlık insanlara yüklenen bir niteliktir uyulması gereken kurallara uymamayı

alışkanlık haline getirmiş olmayı kastederiz.

ERDEM: ahlaken değerli görünen bir durumun gerçekleştirilmesi için kişinin sahip olması gereken yetenek, beceri, kapasite

ve yeterliklerdir. ERDEM kişilik özelliğidir. Ama bu özellik, ancak eylemler vasıtasıyla görülür hale gelir.

PRATİK AKIL VE AHLAKİ DÜŞÜNÜŞ →

TEORİK AKIL: aklın nesne ve olgular hakkında neye inanılması gerektiğiyle ilgili yapılan düşünmeyi gerçekleştiren yönü

PRATİK AKIL: aklın eylemlerle ilgili düşünmeyi gerçekleştiren ne yapılması gerektiğine karar veren yönü.

DEĞER YARGILARI

ÜNİTE 1

AHLAK VE TOPLUM →

• **Doğada yasalar vardır:** olgular ve nesnelere yasalar tabidir. (bir aslanın avını parçalaması ahlakla ilgili değildir.

Doğanın ahlaki olmaz).

• **ahlak,** insan ürünüdür yani beşeridir insan tarafından yaratılmıştır.

AHLAK VE ETİK →

Etik düşünme : sadece filozoflara ait değildir. “ Ne Yapmalıyım ” sorusunun sorulduğu bir durumda, herkes etik

düşünme gerçekleştirmek durumundadır.

AHLAKİ SORUMLULUK :ÖZGÜRLÜK,ÖZNELLİK VE GÖRELİLİK →

• **Ahlakın dili normatiftir:** yasaklar, izin verir, buyurur.

• **Belirlenimcilik:** insan eylemlerinin, aynen doğa olaylarındaki gibi doğal süreçlerle belirlendiğini savunan görüş

• **Öznelcilik:** ahlaki yargıların kişilerin duygularına bağlı olduğu , salt o kişiye ait olması nedeniyle doğru ve ya yanlış

olmayacağını söyleyen görüş.

• **Evrenselcilik:** bazı ahlaki yargıların herkes için geçerli olduğunu savunan görüş.

• **Kültürel görelilik:** ahlaki yargıların kültürel temele sahip olması nedeniyle karşılaştırılmayacaklarını ve veya farklı

kültürlerde birbiriyle çatışan ahlaki yargıların aynı anda geçerli doğru olabilmesi anlamına gelir.

Kültüre görelilik

toplumu ahlaki bir otorite haline getirir.

**AHLAKİ EYLEMİN GAYESİ:İYİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ →
EN YÜKSEK İYİ OLARAK MUTLULUK**

* **mutlulukçuluk:** yaşamın anlamını mutlulukta bulan insan eylemlerinin son ereği olarak mutluluğu gören ahlak

öğreticisi mutlulukçuluk.

* **Hazcılık:** duysal hazlara bağlanan mutlulukçuluk.

* **Faydacılık:** özünde benci bir düşüncedir. Ancak kişilerin mutluluğunun toplumun genel mutluluğuna bağlı olduğunu

savunduğundan ,toplumsal mutluluğu artırmayı ahlaki bir görev olarak görür.

** **KANT:** ahlak yasasını kendi ifadesiyle şu şekilde formüle etmiştir “ öyle eyle ki,eyleminin dayandığı ilke ,aynı

zamanda öbür insanların eylemleri içinde bil ilke ve yasa olabilsin “.

ETİK GEREKÇELENİRME →

ETİK: ahlak hakkında yapılan derin düşünme , yani ahlak felsefesi olduğunu belirtmiştik.bu derin düşünme “ **NASIL**

DAVRANMALIYIM “ sorusuna yanıt arar.ve bu soruya “ **NEDEN** “ sorusuyla karşılar.

BİRİNCİ DÜZEY GEREKÇELENİRME: SOMUT DURUMDA EYLEM SEBEBİ BULMAK

Olguyla gerekçeleştirme: eylemlerin olgularla ilişkilendirildiği durumlarda ,esasinda muhatabin bildiği varsayılan ve

benimsemesi gerektiği varsayılan bir ahlak kuralına gönderme yapmaktadır.

ÖRN: yaşlı bir adama otobüste yer veren bir gence neden diye sorulduğunda yaşlıydı ayakta duramıyordu cevabı

verilir soruyu soranda zaten bu cevabın farkındadır.

Duygularla gerekçeleştirme: tutarlı bir ahlak düşüncesi,salt duyguların eylem sebebi olarak ahlakilik iddiasında

bulunmasına izin vermez.

ÖRN: yaşlıya yardım eden kişi o yaşlıyı gördüğünde dedesine benzetiyorsa bu ahlakiliği savunan bir görüş olmaz.

Olası sonuçlarla gerekçeleştirme: eylemlerin ahlaki açıdan gerekçeleştirmesinde sadece sonuçlara odaklanmak iyi

sonuçlar uğruna ahlaken kabul edilebilmesi mümkün olamayan eylemlerin yapılmasına neden olabilir.

ÖRN:acil bir kan anonsunu duyarak önemli bir iş randevusunu iptal eden ve kan veren kişi—aksi takdirde o kişinin

ölebileceğini söyleyebilir.

Ahlak kuralı ile gerekçeleştirme:bir eylemin ahlak kuralı ile gerekçeleştirilmesi,başka şekilde gerekçeleştirilmesinden iyidir.ne var ki bu gerekçeleştirme etik düşünme ile daha ileri düzeyde gerekçeleştirilmemişse kişi farkında olmadan başkalarının ahlaki düşüncesine dayanmış olabilir ve benzer

durumlarda farklı davranma riskiyle karşı karşıyadır

ÖRN: yaptığı alışveriş sonrasında aldığı para üstünün fazla olduğunu görerek fazla kısmı iade eden kişi bu eylemini

dürüst olmak gerektiğini söyleyerek gerekçeleştirebilir.

Ahlaki otoriteyle gerekçeleştirme: eylem sebebini başka bir iradeye bağlamış kişi ,özgürlüğünden ve kişiliğinden

vazgeçmiştir.

ÖRN: ister tekil olaylarda nasıl davranılacağı ile ilgili isterse kural şeklinde ifade edilmiş ahlaki yargılar

olsun;baba,öğretmen,grup lideri,parti başkanı,din adamı yada dini bir örgüt,yüksek mahkeme v.b kişi ve kurumların

görüşlerine ,eylemi ahlaken meşrulaştıran sebepler olarak başvurulabilir.

Vicdanla gerekçeleendirme: vicdanın sesi olarak adlandırdığımız şey ,sorgulamaksızın kabul ettiğimiz otoritelerin

yankısı yahut çıkarı peşinde koşan egomuzun aldatmacası olabilir.

ÖRN: insanlar **vicdanlarının sesini dinleyerek** karar verirler yahut **vicdan azabı çekmekten** korkarak bazı

eylemlerden kaçınırlar.hatta bazı zor kararların alınması arefesinde **içinden gelen sesi dinle** tavsiyesi oldukça iyi bir

tavsiye gibi görünür.

İKİNCİ DÜZEY GEREKÇELENDİRME : KURALI GENELLEŞTİRMEK

Normatif etik : etik düşünmenin kurallar koyan,nasıl davranılmasını gerektiğini söyleyen,bir değer anlayışını savunan

biçimi.

Kendi çıkarı peşinde koşmak:Bencillik

Kendi çıkarı : genelde buradaki çıkar ifadesi haz,mutluluk,maddi çıkar vs . gibi

Bencillik: kişinin kendi çıkarına uygun olanı yapması gerektiğini söyleyen etik kuramı.

Bencillik mantıken tutarsızdır.herkesin kendi çıkarına olan şeyi yapmasını söyleyemeyiz.zira çıkarlar çoğunca çatışır.

Özgeci: başkasını düşünen kuram.

Sonuçları dikkate almak : sonuççuluk

Sonuççuluk: bir eylemin ahlaki açıdan doğruluğunun.eylemin sonuçlarına bakılarak belirlenmesi gerektiğini söyleyen

etik kuramlara verilen isim. Çıkarın sonuclanacağı değer e bakılır ve sonuca gidilir.

Faydacılık: bir eylemin ahlaken doğru olabilmesi için,eylemin sonuçlarının toplumdaki mümkün olan en fazla sayıdaki

insanın mümkün olan en fazla sayıdaki insanın mümkün olan en büyük mutluluğunu sağlaması gerektiğini söyleyen

etik kuram.

Kural faydacılığı : Bazı kuralların toplum için faydalı olduğundan hareketle,eylemlerin o andaki sonuçlarından çok

çok,kuralın daima uygulanmakla ortaya çıkacak faydayı dikkate alan etik kuram.Hayatın karmaşıklığı çerçevesinde

eylemlerin sonuçlarını sağlıklı bir şekilde hesaplayabilmek mümkün değildir.sonuççu açısından eylem sahibinin niyeti

,kişilik özellikleri,erdem sahibi olup olmaması çokda önemli değildir.

ÜNİTE 2

Ödeve uygun eylemde bulunmak: ödev etiği

Ödev etiği: kişilerin bazı kuralları sonuçları ne olursa olsun uygulamasının ahlaken ödevleri olduğunu söyleyen etik

kuram.daima doğruyu söylemek gerekir ve adalet ilkesine hep uyulmayı gösterir. İstisnai durumlar hariç zor anlar.

Erdemli olmak:Erdem etiği

Erdem : ahlakın övdüğü iyi olma ,alçak gönüllülük,yiğitlik,doğruluk vb. Kişiliğe ait niteliklerin genel adı,fazilet.söz

gelimi **cesaret ,akla uygun hareket etme,ölçülükük,iyilikseverlik** gibi erdemler insanlara nasıl hareket edeceğini

gösterir.erdemler doğuştan gelen değil sonradan kazanılan ,uygulamayla geliştirilen özelliklerdir. **İyi insan olmak.**

Erdem etiği: ahlaken doğru eylemin belirlenmesinde kişilerin eylemlerinden çok kişilik özelliklerine vurgu yapan etik

kuram.

ÜÇÜNCÜ DÜZEY GEREKÇELENİRME: KURAMIN DOĞRULUĞUNU SINAMA

Meta-etik: belli bir ahlaki anlayışın veya etik kuramın değil, genel olarak ahlaki yargıların doğası ve doğruluk/yanlılığı

hakkında yapılan felsefi düşünme.

Doğalcılık: ahlaki yargılarımızın bize olgulara karşılık gelen bir bilgi sağladığı, dolayısıyla da bu yargıları rasyonel bir

sınama imkanına sahip olduğumuzu söyleyen meta-etik kuram.

Sezgicilik: temel ahlaki ilkelerin ve değerlerin bilgisinin sezgi yoluyla bilinebileceğini ve kanıtlamak için başka bir araca

gerek olmadığını söyleyen meta-etik kuram. Sezgicilik , gizemli bir sezgi yeteneği varsayımına dayanır.

Duyguculuk ve Öznellik

Duyguculuk: ahlaki yargıların sadece yargıda bulunan kişinin duygularını yansıttığı savunan meta-etik kuram.

Öznellik: ahlaki yargıların kişilerin duygularına bağlı olduğu, salt o kişiye ait olması nedeniyle doğru veya yanlış

olmayacağını söyleyen meta-etik kuram.

Hiççilik: uyulması gereken ahlak kurallarının varlığını inkar eden düşünce. Nihilizm.

Görelilikçilik

Görelilikçilik: ahlaki yargıların kültürel temele sahip olması nedeniyle karşılaştırılmayacaklarını ve/veya farklı

kültürlerde birbirleriyle çatışan ahlaki yargıların aynı anda geçerli/doğru olabileceğini söyleyen meta-etik kuram.

Ahlaki yargıların evrenselliğini iddia ederken , belli bir ahlak anlayışının dayatılmasını reddetmek mümkündür.

DÖRDÜNCÜ DÜZEY GEREKÇELENİRME: KURAMLARI KARŞILAŞTIRMA

Temelcilik: bir ahlak sisteminin bazı temel apaçık hakikatlerle gerekçelendirilebileceğini söyleyen meta-etik kuram.

Tutarlılıkçılık: bir ahlak sisteminin , sistemi kuran önermelerin birbirleriyle tutarlı olmaları durumunda

gerekçelendirilebileceğini söyleyen meta-etik kuram.

BEŞİNCİ DÜZEY GEREKÇELENİRME: ETİK DÜŞÜNME EYLEMİNE AHLAK KAZANDIRMA

• Zorlamayla yapılan ve ahlaken doğru olduğu inancıyla yapılmayan eylem , ahlaki bir eylem değildir.

• Ahlaki eylem, başka insanları dikkate alan, onların özgürlüğünü önemseyen önlemdir.

• Ahlaki eylem, başkalarının iyiliğini ister. Ama özgürlük , iyilikten önce gelir.

• Etik, ahlak kurallarının benzer olaylara benzer şekilde uygulanmasını talep eder.

• Etik, ahlak kurallarının benzer olaylarda benzer şekilde uygulanırken, eşitliği temel alan bir adalet anlayışını talep eder.

• Ahlaki yargılarda bulunurken, başkalarının görüşlerine de değer verilmelidir. sahip olunan ahlaki yargılar sürekli

diğer görüşlerle karşılaştırılmalı ve değerlendirilmelidir.

KAMU ETİĞİ →

Meslek etiği olarak kamu etiği

Kamu: genel olarak devlet organlarını anlatır.teknik anlamıyla,kamu idaresi anlamında,yasama ile yargı organları

dışında,devletin yürütme erkini kullanan organlara karşılık gelir.

Kamu hizmeti: kamu idaresinin toplumun günlük yaşamını sürdürmek,dolayısıyla kamu yararını gerçekleştirmek

amacıyla yaptığı faaliyetlerdir.

Kamu yararı: tek tek kişilerin çıkarlarını değil ,toplumun genel çıkarını ifade eder.kamu yararı,toplumdaki çıkar

çatışmalarında çoğunluğun azınlığa üstün tutulması gerektiğini kabul eder.

• Kağıt üstünde iyi görünen bir sistem ,iyi sonuçların alınacağını garanti değildir.

Kamu etiği: dış denetim mekanizmalarının önüne iç denetim düşüncesini alır.

Etik kodlar: meslek örgütlerinin meslek üyelerine rehberlik üzere,bazende disiplin uygulamalarında

kullanılmak üzere hazırladıkları meslek ahlakı kuralları ve etik ilkeler metinleri.

• Kamu etiği,bir tür meslek etiğidir.

Kamuda ahlak sorunları ve etiğin önemi

• **Yolsuzluk** ,kamu görevlilerinin sahip oldukları ,kimi kamusal yetkiyi,kamu yararının dışında kendi kişisel çıkarları için

kullanmasıdır.kamu etiğinin kapsamı,yolsuzluktan daha geniştir.

Kamu yönetiminde karşılaşılan ahlaka aykırı davranışlar şunlardır.

• **Rüşvet:** Kamu görevlisinin yapmaması gereken bir işi yapmak için menfaat sağlaması.

• **irtikâp:** Kamu görevlisinin konumundan meşru olmayan bir biçimde yararlanarak, kamu idaresiyle ilişkisi olanlardan

haksız yararlar sağlaması; görevi gereği yapması gereken bir işi ancak menfaat karşılığı yapması.

• **Zimmet (ihtilas):** Kamu görevlisinin görevi gereği kendisine teslim edilen malı, kendi malı gibi kullanması veya

başkasına devretmesi.

• **Kaçakçılık:** Vergi vermeden veya yasalarca alım satımı yasak edilen nesnelere yurda sokma, yurttan çıkarma, gizlice

alıp satma ve bundan bir kazanç sağlama eylemi.

• **Resmi ihaleye fesat karıştırma:** Kamunun açtığı ihalelerin adalet ve dürüstlük ilkeleri çerçevesinde yapılmasını

engelleyecek eylemlerde bulunma.

• **Görevi kötüye kullanma:** Kamu görevlisinin görevinin gereklerine aykırı davranarak veya görevini yapmakta

gecikmek suretiyle, vatandaşların mağduriyetine yol açması veya bazı kişilere kazanç sağlaması.

• **Gücün istismar edilmesi:** Kamu görevlisi olmanın verdiği gücü, işkence veya şiddet uygulama gibi eylemlerle kötüye

kullanma.

• **Kayırmacılık ve ayrımcılık:** Kamu hizmetinin verilmesinde çeşitli nedenlerle bazı kişilere öncelik ve ayrıcalık tanıma;

çeşitli nedenlerle bazı kişilerin kamu hizmeti almasını engelleme veya geciktirme.

• **Hakaret ve kötü muamele:** Kamu hizmeti sunumu sırasında vatandaşlarla girilen ilişkide hakaret etme, saygısız ve

kaba davranma, azarlama vs.

• **Dedikodu:** Kamu görevlilerinin, görev yaptıkları birimde, çalışma arkadaşları veya üstleriyle ilgili olumsuz görüşler

ile çalışma ortamıyla ilgili olmayan ve hakkında konuşulan kişi hakkında olumsuz düşüncelere neden olabilecek

Özel bilgileri paylaşması.

- **Aracılık:** Bir kamu hizmetinin sağlanmasında görevi olmadığı halde tanıdıklarının işlerinin yapılmasında diğer kamu görevlilerine ricacı olma, işlemleri bu suretle hızlandırma.
 - * **Etiğin yokluğu, varlığından daha kolay fark edilir.**
 - * **Ahlaka aykırı faaliyetlerin yaygın olduğu bir ülkede ,bazı çıkar grupları ve kamu görevlileri ,geniş toplum kesimlerinin refahının azalması pahasına tatmin edilmiş olmaktadır.**
 - * **kamuda yolsuzluk ve ahlak sorunu sadece günümüze ait değildir.tarihin her döneminde kamu adına çalışanların ahlaka aykırı eylemleri tartışma konusu olmuştur.**
- Türk kamu yönetiminde yolsuzluk**
Hukuk devleti ilkesi: devletin eylem ve işlemlerinin hukuka dayanması ve bu eylem ve işlemlerin bağımsız yargı organlarınc denetlenebilmesidir.
- Saydamlık:** devletin hedeflerini,bu hedeflere ulaşmak için hayata geçirdikleri politikaları ve bu politikaların yarattığı sonuçları izlemek için gerekli olan bilgiyi düzenli, anlaşılabilir,tutarlı ve güvenilir bir biçimde sunmasıdır.
- OECD: ekonomik iş birliği ve kalkınma teşkilatı,** türkiyeninde üyesi olduğu uluslar arası bir ekonomi örgütü.

ÜNİTE 3

KAMU ETİĞİ VE İNSAN HAKLARI →

- İnsan hakları, kamu etiğinin çerçevesini oluşturur.
- İnsan haklarının samimi kabul edilmesi,etik gerekçelendirmeyle mümkündür.
- Toplumun,bütün üyeleri ,insan hakları düşüncesinin ahlaki taleplerinin muhatabıdır.
- İnsan haklarının dayanağı ,çıkış noktası,sebebi,insan onurunun gereği olmasıdır.
- İnsan haklarını tanımış ve koruma altına almış olmak ,bir devletin veya hukuk sisteminin ahlaken meşru sayılablmesinin de asgari koşuludur.

İnsan haklarının temel özellikleri

Evrensellik: insan haklarının evrensel olması,bir kişinin insan haklarından yararlanabilmesi için zaman ve mekan

(coğrafya) sınırı veya koşulu aranmayacağı anlamına gelir. Farklı kültürler insan haklarının yorumlanmasında ve

detaylandırılmasında farklılık gösterebilir,ancak özü ve ana yapısı itibarıyla insan hakları evrenseldir.

Doğuştanlık: insanlar,insan haklarına doğuştan sahiptir.insan haklarının kazanılması ,toplumsal örgütlenme

biçimlerinin veya devletin tanımına bağlı değildir.

Mutlaklık: herhangi bir kayda ve şarta bağlanamamak anlamına gelir.insan hakları yukarıda değindiğimiz gibi

ırk,din,dil vb. gibi şartlara bağlanamayacağı. İyi insan olmaya,hak etmeye vs. de bağlanamaz.bu mutlaklığın anlamı

,herkesin her insan hakkını sınırsız kullanabilmesi değildir.

Vazgeçilemezlik: insan haklarının doğuştan kabul edilmiş olması bu haktan vazgeçilemeyeceği anlamına gelir. Ama

rızası ile özgürlüğünü bir başkasına verip köle olmak isteyen kişi için yapacak bir şey yoktur ama böyle bir kişiyi bile

köle olarak kullanmak insan hakkı ihlalidir.

Kamu etiği ve insan hakları

- Yaşam hakkının ,kişi özgürlüğünün,düşünce ve ifade özgürlüğünün en büyük tehdidi.

DEVLET tir.

Adil yargılanma hakkı

Uluslar arası belgelerde adil yargılanma hakkı.

- 1948 tarihli BM insan hakları evrensel beyannamesinin “ adil yargılanma hakkı ” başlıklı 10 ,cu maddesine göre,
herkes hakları ve yükümlülükleri ile hakkındaki bir suç isnadının karara bağlanmasında bağımsız ve tarafsız bir yargı

yeri tarafından adil ve aleni olarak tam bir eşitlikle yargılanma hakkına sahiptir.

- 1966 ve 1976 tarihli BM kişisel ve siyasal haklar uluslar arası sözleşmesinin yine “ adil yargılanma hakkı ” başlıklı

14,cü maddesi biraz daha ayrıntılıdır.Maddenin ilk üç fıkrası şöyledir

- 1) Herkes mahkemeler ve yargı önünde eşittir.
- 2) Hukuka göre suçluluğu kanıtlanıncaya kadar masum sayılma hakkına sahiptir.
- 3) Hakkında bir suç isnadı bulunan bir kimsenin bu isnadın karara bağlanmasında tam bir eşitlik içinde şu haklara sahiptir.

a) Suçlandığı konuyla ilgili tüm açıklamaları o kişiye açık bir şekilde anlatma

b) Savunmasını hazırlamak için yeterli zamana ve kolaylıklara sahip olma kendi seçtiği avukat ile görüşme

c) Sebepsiz yere geçikmeden yargılanma

d) Duruşmaya avukatı gelmemesi halinde sahip olduğu hakları belirtme yeni avukatlar sunma parası yoksa

ücretsiz avukat temin etme.

e) Lehindeki tanıklarla ,Aleyhindeki tanıkların aynı koşullarda sorguya çekilmelerini sağlama.

f) Mahkemede konuşulan dili anlamıyor ve konuşamıyorsa ücretsiz bir tercüman dan yararlanma.

g) Kendisini suçlandırıcı tanıklık yapmaya veya bir suçu itirafa zorlamama.

Mahkemede yargılanma hakkı

Mahkemeye başvurma hakkı:bu hak mahkemeye ulaşma ,adalete ulaşma ,veya adaletten yararlanma

hakkı,olarakda kabul edilir.mahkemeye başvuru hakkı sınırsız değildir.

Yasayla kurulmuş mahkeme : demokratik bir sistemde yargı teşkilatı yürütmeye bağlı değildir.

Yargıyla ilgili

kurucun düzenlemeler yasalarla,meclis tarafından yapılır.bu konuda “ **doğal hakim ilkesi** ”

gecerlidir.bu

ilkeye göre hiç kimse hukuken belirlenmiş yargı yerleri dışında yargılanamaz.olaya ve kişiye özgü olağan üstü

mahkemeler kurulamaz.

ÜNİTE 4

Bağımsız ve tarafsız yargılama

Bağımsızlık : yargı bağımsızlığı ,hukuk devletinin ön koşulu ve adil yargılanmanın temel garantisidir.

Bundan dolayı

hakim hem bireysel hemde kurumsal yönleriyle yargı bağımsızlığını Temsil ve muhafaza etmelidir.

Tarafsızlık : yargı görevinin tam ve doğru bir şekilde yerine getirilmesinin esasıdır.bu prensip sadece bizatihi karar için

değil aynı zamanda kararın oluşturulduğu süreç açısından da geçerlidir.

Doğruluk ve tutarlılık : yargı görevinin düzgün bir şekilde yerine getirilmesinde esastır.

Dürüstlük: dürüstlük ve dürüstlüğün görüntü olarak ortaya konuluşu bir hakim'in tüm etkinliklerini icrada esaslı bir unsurdur.

Eşitlik: yargıçlık makamının gerektirdiği performans açısından asıl olan herkesin mahkemeler önünde eşit muameleye tabi tutulmasını sağlamaktır.

Ehliyet ve liyakat: yargıçlık makamının gerektirdiği performansın ön koşuludur.

Hakkaniyete uygun yargılanma hakkı

Silahların eşitliği ve çelişmeli yargı: mahkeme önünde tarafların eşit imkanlara sahip olması gerekir. Silahların eşitliği

adı verileyen bu ilke çerçevesinde, taraflar birbirlerine delillerin ortaya konmasında dezavantajlı olmamalıdır.

Çelişmeli yargı ilkesi ise, bir davada tarafların, karşı tarafın sunduğu delil ve mutalalar hakkında bilgi sahibi olma ve

bunlar hakkında yorum yapma imkanına sahip olması anlamına gelir.

Duruşmada bulunma hakkı: kişinin kendi davasının duruşmasına bizzat katılma hakkıdır. Böylece duruşmada

davasının seyrini izleyebilecek suçlamalara cevap verecek avukat talep edebilecek ve delil gösterebilecektir.

Susma hakkı: ceza davalarında sanığın kendi mahkumiyetine yardımcı olmamak için. Delil vermemek için susma

hakkını kullanabilir. Görülmekte olan davanın koşullarına göre, mahkeme sanığın susmasından sanığın aleyhine bir

sonuç çıkarabilir.

Delillere ilişkin haklar: ceza davalarındaki delillere ilişkin bir ilke, delillerin aleni olarak sanığın huzurunda

mahkemeye sunulmasıdır. Böylece sanık aleyhinde bulunan delilleri öğrenmesi değerlendirmesi ve savunma yapma

imkanı sağlanmış olur.

Gereçli karar hakkı: hukukun gerçekten uygulanıp uygulanmadığı, kararın adil olup, olmadığı uzman hukukçular

dışındaki kişiler açısından ancak bu yolla görülebilir.

Avukat ile temsil hakkı: hakkında suç isnadı bulunanların kendisini bizzat veya seçeceği bir avukat aracılığıyla

savunma avukata ödeme yapabilmek için gerekli imkanı yoksa ve adaletin yararını gerektiriyorsa ücretsiz hukuki

yardım alma hakkını tanımaktır.

Yargıya müdahale edilmesi: adil yargılanma hakkının gerçekleşmesi açısından yargılamaların müdahalelerden arınmış

olması gerekir. Burada temel kabul edilen ilke profesyonel hakimlerin bu müdahalelerden etkilenmeyecek olmasıdır.

Müdahale konusunda asıl önemli olan kamu görevlilerinin beyan ve eylemleridir.

Aleniyet ilkesi

Aleniyet, duruşmaların kamuya ve medyaya açık bir şekilde yapılması anlamına gelir. Bu Aleniyet, karar duruşmasında

kararın sesli okunması ile sağlanabileceği gibi kararın kamunun ulaşabileceği şekilde mahkeme kalemine bırakılması

suretiyle de gerçekleştirilebilir. Aleniyet ilkesinin haya geçirilmesi ile mahkemeler güven duyulması hedeflenmektedir.

Makul sürede yargılanma hakkı

Adil yargılanma hakkının gerçekleşmesi için aranılan en son unsurdur. Çokça duyduğumuz geç gelen adalet, adalet

değildir. Sözünün de ifade ettiği gibi çok uzun süren yargılamalar adalete olan güveni sarsmaktadır.

ETİK MEVZUATI →

Kamu etiği ile alakalı temel düzenlemeleri içeren kanun ve yönetmelikler şunlardır.

- Anayasa'nın 10'uncu, 129'uncu ve 137'nci maddesi
- 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkında Kanun
- 5176 sayılı kanuna dayanılarak çıkarılan Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
- 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşlere Dair Kanun
- 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu
- 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu
- 1156 sayılı Kanuna Mugayir Tahakkuk ve Tediye Muameletini ihbar Edenlere ikramiye itasına Dair Kanun
- 832 Sayılı Sayıştay Kanunu
- 2443 sayılı Devlet Denetleme Kurulu Kurulması Hakkında Kanun
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu

Bu düzenlemelerin yanında, çeşitli kamu kurumlarını kendi faaliyet alanlarıyla ilgili çıkardığı pek çok yönetmelik bulunmaktadır.

5176 SAYILI KANUNUN İÇERİĞİ VE KAPSAMI

- Kamu görevlileri etik kurulu,etik davranış ilkelerini belirler ve uygulamayı gözetir.
- 5176 sayılı kanun, yargı mensupları hakkında uygulanmamaktadır.yargı mensuplarında anlaşılması gereken hakim ve savcılardır. Bunun dışında,adalet bakanlığına bağlı olarak çalışan personel,kanun kapsamına dahil değildir.
- Etik ilke ihlali iddiaları için en az genel müdür veya eşitli seviyedeki kamu görevlileri hakkında etik kurula,diğer kamu görevlileri hakkında ise kurumların yetkili disiplin kurullarına başvurulur.

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ İLE BAŞVURU USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİĞİN İÇERİĞİ VE KAPSAMI

Amaç: kamuda etik kültürünü yerleştirmek ,kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uyulması gereken etik davranışları belirlemek,görevlerin yerine getirilirken adalet ilkesine zarar veren toplumda şüphe ve güvensizlik

yaratan durumları ortadan kaldırmak ve adalete olan güveni artırmak.

Yönetmelikte kamu görevlilerinin tabi oldukları etik davranış ilkeleri olarak

Aşağıdaki hususlar sıralanmakta ve bunların bir kısmı Yönetmelikte tanımlanmaktadır:

- Görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilincine uygunluk
- Halka hizmet bilinci
- Sonuca odaklılık
- Saydamlık
- Hesap verebilirlik
- Hizmette yerindelik
- Beyana güven
- Hizmet standartlarına uygunluk
- Amaç ve misyona bağlılık
- Dürüstlük
- Tarafsızlık
- Yasallık
- Eşitlik
- Saygınlık ve güven
- Saygı ve nezaket kurallarına bağlılık
- Çıkar çatışması durumlarında kamu menfaatini önde tutma
- Görev ve yetkinin menfaat sağlama amacıyla kullanılmaması
- Hediye alma ve menfaat sağlama yasağı

- Kamu mallarını ve kaynaklarını kamu için kullanma
- Savurganlıktan kaçınma
- Yetki dışında kurumu bağlayıcı açıklama yapma
- Kurum adına gerçek dışı beyanda bulunma
- Bilgi verme
- Katılımcılığı gözetme
- Görev sonrası ilişkilerde de etik ilkelere uyma

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK KURULU: YAPISI ,GÖREVLERİ VE YETKİLERİ

- Etik kurul üyeleri,bakanlar kurulu tarafından atanır 11 üyeden oluşur.

En az genel müdür veya eşiti seviyedeki kamu görevlileri hakkında kurula başvurulabilmektedir. Bu kamu görevlileri

- **TBMM ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinde:** Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcısı, Devlet Denetleme Kurulu Üyeleri.

- **Başbakanlık ve Bakanlıklarda:** Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür, Teftiş Kurulu Başkanı, Kurul Başkanı),

Valiler, Kaymakamlar, Büyükelçiler, Daimi Temsilciler, Başbakan Baş müşaviri.

- **Başbakanlık ve Bakanlıklara Bağlı ilgili ve ilişkili Kurum ve Kuruluşlarda:**

Müsteşar; YÖK Başkanı, Yürütme Kurulu Üyeleri, Genel Sekreteri ve ÖSYM Başkanı; Müsteşar Yardımcısı; Genel

Müdür; Teftiş Kurulu Başkanı Ve Diğer Denetim Kurullarının Başkanları; Genel Sekreter ve Genel Sekreter

ÜNİTE 5

Yardımcıları (ek göstergesi 6400 ve üzeri); Başkan (ek göstergesi 6400 ve üzeri olanlar); Düzenleyici ve denetleyici

Kurum ve Kurul Başkan ve Yardımcıları; Kurul Üyeleri; Kurum ve Kuruluş Başkan Yardımcıları (ek göstergesi

6400 ve üzeri olanlar); Kamu iktisadi Teşekkülleri ve bağlı ortaklıklarının Genel Müdürü; Kamu iktisadi Teşekkülleri

Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri.

- **Mahalli idarelerde:** Büyükşehir Belediye Başkanı; il ve ilçe Belediye Başkanları; Büyükşehir Belediyesi Genel

Sekreteri ve Genel Sekreter Yardımcıları; Büyükşehir Belediyesi ve Bağlı Kuruluşları Genel Müdürü; Büyükşehir

Belediyesi Teftiş Kurulu Başkanı; il Belediye ve il Özel idare Birlikleri ile Bunların Üst Birlik Başkanları; Büyükşehir

Belediye şirketleri Genel Müdürleri, Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeleri; Büyükşehir sınırları içindeki Belediye

Başkanları.

- **Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında:** Yönetim Kurulu Başkanı; Üst Birliklerde Başkan, Yönetim Kurulu

Üyeleri ve Genel Sekreter.

- **5176 sayılı Kanun çerçevesinde;** ilgili mevzuatında özlük hakları veya Emeklilik yönünden Müsteşar, Müsteşar

yardımcısı, genel müdür statüsünde Olduğu belirtilenler, Kanun kapsamında bulunan kurum ve kuruluşlardaki

Diğer yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile teşkilat yapısı ve yürüttükleri Hizmetlerin niteliği dikkate alınarak Kurul

tarafından en az genel müdür veya Eşiti sayılan diğer kamu görevlileri.

KAMU PERSONELİNE KARŞI ETİK İLKE İHLALİ BAŞVURU VE İNCELEME USULÜ İHLAL BAŞVURUSU

Başvurunun yapılacağı yer: Etik davranış ihlâline ilişkin başvurular, Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun inceleme

Yetkisi alanına giren personel için Kurul Başkanlığına, diğer görevliler için ise kurum yetkili disiplin kurullarına

yöneltilmek üzere ilgili kurum amirliğine yapılır.

Başvuruda bulunabilecek kişiler: TC. vatandaşı yada TC. de oturan yabancı gerçek kişiler, etik davranış ilkelerine

aykırı davrandıkları iddiasıyla başvuruda bulunabilirler.

Başvuru şekli: yazılı, dilekçe, elektronik posta veya tutanağa geçirilen sözlü başvuru yolları ile yapılır.

Başvurunun kabulü ve inceleme: ilke ihlâline dair başvuru dilekçeleri kaydedilerek başvuran hazır ise tarih ve sayı

içeren alındı verilir. Kurum ve kuruluşların herhangi bir birimine yanlışlıkla ulaşan başvuru dilekçeleri, işleme

konulmadan ilgisine göre yetkili disiplin kuruluna veya Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanlığına gönderilir. Kurul

raporu görüşerek gerekirse incelemeyi derinleştirmek suretiyle ilgili yerlerden gerekli bilgi ve belgelerin istenmesine

karar verir. Başvurunun kabul edilebilir bulunması durumunda, şikâyet edilen kamu görevlisinin savunması alınır.

Savunma süresi, istem yazısının kendisine bildirildiği tarihi izleyen gündünden itibaren 10 gündür. Sürenin son gününün

resmi tatil gününe rastlaması durumunda, tatili izleyen çalışma günü sürenin son günü olarak kabul edilir

ETİK KOMİSYONLARI

Etik komisyon, kurum veya kuruluşun üst yöneticisi tarafından kurum içinden belirlenen en az üç kişiyle oluşturulur.

Etik komisyonu üyelerinin ne kadar süreyle görev yapacağı ve diğer hususlar, kurum ve kuruluşun üst Yöneticisince belirlenir. Etik komisyonu üyelerinin özgeçmişi ve iletişim bilgileri, üç ay içinde Kurul'a bildirilir. Etik

komisyonu, Kurul ile işbirliği içinde çalışır. Etik komisyonun görevleri şunlardır:

- etik kültürünü yerleştirmek ve geliştirmek,
- personelin etik davranış ilkeleri konusunda karşılaştıkları sorunlarla ilgili olarak tavsiyelerde ve yönlendirmede bulunmak,
- etik uygulamaları değerlendirmek. Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun resmi internet sayfasında, bu komisyonlarla

ilgili şu değerlendirmeye yer verilmektedir:

“Etik Komisyonları; etik davranış ilkelerinin personele tanıtılması ve benimsetilmesine yönelik bilgilendirme ve

bilinçlendirme toplantılarının yapılması, Kamu Görevlileri Etik Kurulu ile işbirliği içerisinde kurumsal mesleki etik

ilkelerin tespit edilmesi, hizmet içi eğitim programlarına ve görevde yükselme eğitim ve sınavları ile personel

Alımına yönelik sınav konularına etik ilkelerin eklenmesi ve uygulamasının gözetilmesi, “Kurumsal Etik Eğitimi

Stratejisi”nin hazırlanması ile uygulanmasının koordinasyonu, kurumlarının yürüttüğü hizmetler açısından, merkez ve

taşra teşkilatlarından üst düzey personelin katılımı etik sorun alanlarının tespit edilmesine yönelik Çalıştayların düzenlenmesi gibi faaliyetlerde bulunmuşlardır. Ayrıca, Etik Komisyonlarının temel görevi olan etik

kültürünün yerleştirilmesi çalışmalarına katkı sağlaması amacıyla Kurulumuz tarafından hazırlanan “Türkiye’de

“Türkiye’de

Yolsuzluğun Önlenmesi için Etik Projesi” kapsamında, Etik Komisyonları ile işbirliği içerisinde bir eğitim paketi hazırlanmış ve 25 eğitici yetiştirilmiştir. Etik Komisyonları, yaptıkları faaliyetler ile ülkemiz bürokrasisi açısından Kamu

Görevlileri Etik Kurulu kurulmasına ilişkin 5176 sayılı Kanun ile kamu hizmeti anlayışında hedeflenen değişime önemli katkı sağlamaktadırlar.

ETİK SÖZLEŞMESİ

Yönetmelik md. 23, “Kamu görevlilerinin, görevlerini yürütürken bu Yönetmelikle belirtilen etik davranış ilkelerine uymakla yükümlü” olduğunu belirttikten sonra, “Kanun kapsamındaki kamu Görevlileri”nin, bir ay içinde “Etik

Sözleşme” belgesini imzalamakla yükümlü olduğunu söyler. Aynı maddeye göre, “bu belge, personelin özlük dosyasına konur. Kurum ve kuruluşların yetkili sicil amirleri, personelin sicil ve performansını, bu Yönetmelikte

düzenlenen etik davranış ilkelerine uygunluk açısından da değerlendirirler”.

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK SÖZLEŞMESİ

Kamu hizmetinin her türlü özel çıkarın üzerinde olduğu ve kamu görevlisinin halkın hizmetinde bulunduğu bilinç ve anlayışıyla;

- Halkın günlük yaşamını kolaylaştırmak, ihtiyaçlarını en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılamak, hizmet kalitesini yükseltmek ve toplumun memnuniyetini artırmak için çalışmayı,
- Görevimi insan haklarına saygı, saydamlık, katılımcılık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda yerine getirmeyi,
- Dil, din, felsefi inanç, siyasi düşünce, ırk, yaş, bedensel engelli ve cinsiyet ayrımı yapmadan, fırsat eşitliğini engelleyici davranış ve uygulamalara meydan vermeden tarafsızlık içerisinde hizmet gereklerine uygun davranmayı,
- Görevimi, görevle ilişkisi bulunan hiçbir gerçek veya tüzel kişiden hediye almadan, maddi ve manevi fayda veya bu nitelikte herhangi bir çıkar sağlamadan, herhangi bir özel menfaat beklentisi içinde olmadan yerine getirmeyi,
- Kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet gerekleri dışında kullanmamayı ve kullandırmamayı, bu mal ve kaynakları israf etmemeyi,
- Kişilerin dilekçe, bilgi edinme, şikâyet ve dava açma haklarına saygılı davranmayı, hizmetten yararlananlara, çalışma arkadaşlarıma ve diğer muhataplarıma karşı ilgili, nazik, ölçülü ve saygılı hareket etmeyi,
- Kamu Görevlileri Etik Kurulunca hazırlanan yönetmeliklerle belirlenen etik davranış ilke ve değerlerine bağlı olarak görev yapmayı ve hizmet sunmayı taahhüt ederim.

ETİK DAVRANIŞ İLKELERİ → ÜNİTE 6

Kamu hizmeti bilinciyle eylemde bulunma

Görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci

Kamu görevlileri, kamu Hizmetlerinin yerine getirilmesinde; sürekli gelişimi, katılımcılığı, saydamlığı, tarafsızlığı, dürüstlüğü, kamu yararını gözetmeyi, hesap verebilirliği, öngörülebilirliği, hizmette yerindeliği ve beyana güveni esas alırlar.

Sürekli gelişim; kamu kurum ve kuruluşlarında yapı, kaynak, süreç ve sonuçların, bir bütün olarak yönetimin sürekli ve sistematik olarak izlenmesini ve iyileştirilmesini ifade eder.

Öngörülebilirlik ise, kamu yönetiminin karar, eylem ve işlemlerinin etkilerinin kişiler tarafından önceden bilinebilirliği

anlamına gelir. Böylece kamu makamlarına, usulüne ve kurallara uygun bir şekilde yapılan bir başvurunun sonucunu, kamu makamları tarafından alınan bir kararın doğuracağı sonuçları, önceden kestirebilmek mümkün olmalıdır.

Hizmette yerindelik, hizmetlerin ihtiyaca uygunluğu, yani kamudaki karar alıcıların kişisel beğeni ve tercihlerinin

değil, yapılan hizmetin muhatabının ihtiyacını dikkate alması gerekliliğine işaret eder. Son olarak

Beyana güven, kamu kurum ve kuruluşlarının iş ve işlemlerini kişilerin beyanını esas alarak yapmasını öngörür.

Mevzuatın açıkça gerekli kılmadığı hallerde,

Kamu personeli vatandaşların kendisine beyan ettiği bilginin doğruluğunu araştırmayacak, Şüphle yaklaşmayacaktır.

Halka hizmet bilinci ve sonuca ulaşmak

Vatandaş odaklılık: Kamu hizmetlerinin sunum tarzı ve hedeflerinin belirlenmesinde vatandaşların ihtiyacının ve

Memnuniyetinin esas alınması.

Sonuç odaklılık: Kamu personelinin karar ve eylemlerinde, belirlenmiş hedeflerin gerçekleştirilmesini gözetmesi.

Hizmet Standartlarına Uyuma, Nezaket ve Saygı

Vatandaş devlet için değil, devlet vatandaş için vardır. Kamu görevlileri vatandaşlarla ilişkilerinde nazik ve saygılı olmalıdır.

ÜNİTE 6

Amaç ve Misyon Bağlılık

Buna göre, “kamu görevlileri, çalıştıkları kurum veya kuruluşun amaçlarına ve misyonuna uygun davranırlar. Ülkenin

çıkarları, toplumun refahı ve kurumlarının hizmet idealleri doğrultusunda hareket ederler”.

Kamu Malları ve Kaynaklarının Kullanımı ve Savurganlıktan Kaçınma

Kamu görevlilerinin, “kamu bina ve taşıtları ile diğer kamu malları ve kaynaklarını kamusal amaçlar ve hizmet

gerekleri dışında” kullanamayacağı ve kullandıramayacağı, bunları koruyacağı ve “her an hizmete hazır halde

bulundurmak için gerekli tedbirleri” alacağı belirtilmiştir.

Yetkili Makamlara Bildirim

Bu Yönetmelikte belirlenen “etik davranış ilkeleriyle bağdaşmayan veya yasadışı iş ve eylemlerde bulunmalarının

Talep edilmesi halinde veya hizmetlerini yürütürken bu tür bir eylem veya işlemden haberdar olduklarında ya da

gördüklerinde durumu yetkili makamlara bildirmesi” gerektiğini belirtir. Aynı yönetmelik maddesine göre, “kurum ve kuruluş amirleri, ihbarda bulunan kamu görevlilerinin kimliğini gizli tutar ve kendilerine herhangi bir zarar gelmemesi için gerekli tedbirleri alırlar”.

Bağlayıcı Açıklamalar ve Gerçek Dışı Beyan

Yönetmeliğin 18. maddesine göre, “kamu görevlileri, görevlerini yerine getirirken yetkilerini aşarak çalıştıkları kurumlarını bağlayıcı açıklama, taahhüt, vaat veya girişimlerde bulunamazlar, aldatıcı ve gerçek dışı beyanat veremezler”.

Yasallık ve Takdir Yetkisi

Takdir yetkisi kullanılırken adalet, eşitlik ve dürüstlük ilkeleriyle birlikte kamu yararı ve hizmet gerekleri dikkate alınmalıdır.

Yasallık ilkesi: Kamu görevlilerinin mevzuattan kaynaklanmayan bir yetkiyi kullanamamaları.

Hizmet Kayırmacılığı ve Siyasî Kayırmacılık

Kamu hizmetlerinden mevzuatla belirlenmiş kapsam ve süre çerçevesinde yararlanmak, her vatandaşın hakkıdır.

Kamu görevlisi kullanacağı takdir yetkisini herhangi bir siyasî parti veya grubun lehine veya aleyhine şekillendirmemelidir

Saygınlık ve Güven Kamu görevlisi, tutukluk, gereksiz gizlilik ve gizemlilik, olağan dışı tepkiler gibi, şüphe yaratan

davranışlarla vatandaşları tedirgin etmemeli, güvensizlik yaratmamalıdır.

HESAP VEREBİLİRLİK VE SAYDAMLIK

Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu

Hesap verebilirlik: Belirli bir görevi üstlenen ya da belirli bir harcamayı yapan herhangi bir kimsenin ilgili

Belge ve bilgileri, gerekli birimlere vermesi; kendilerine yetki verilenlerin, kaynak tahsis edilenlerin bu Yetki ve kaynakları ne derecede verimli kullandıklarını sergileme veya belgeleme sorumluluğu.

Bilgi Verme, Saydamlık ve Katılımcılık

Saydamlık: Kamu yönetiminde hedeflere ulaşmak için kullanılan bilginin güvenilir ve geçerli olması; yürütülen

Çalışmalara ve politikalara ilişkin bilgileri almak, kullanmak, sınamak ya da değerlendirmek isteyenlere

Açıklık.

Katılımcılık: Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde vatandaşların karar alma süreçlerine katılması.

Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasağı

Kamu görevlilerinin hediye almaması, kamu görevlisine hediye verilmemesi ve görev sebebiyle çıkar sağlanmaması temel ilkedir___